

Preek Dokkum 4 januari 2009 Lezing: JONA 1

Gemeente, zusters en broeders,

Het nieuwe jaar beginnen, met God en met jezelf.
Vanmorgen stel ik deze vraag centraal: Durf ik te zijn, wie ik ten diepste ben?

Want daarover gaat het Jonaverhaal. Het gaat over God, over de stad Nineve, over de grote vis en over Jona de kleine profeet.

Het gaat over de God van Israël, de unieke God, die vriendschap zoekt met de mensheid, die unieke God die liefde en barmhartig is.

En het verhaal gaat over de grote stad, die stad die symbool staat voor wat de mens tot stand heeft gebracht en heeft gepresteerd. In die stad waar mensen zich onderdompelen in hun bezit, maar die niet meer weten wie zij zijn.

En het verhaal gaat over de grote vis, dat is de slavernij, waarin Israël opgeslokt is> Die grote vis staat symbool voor het Ik-tijdperk, voor een leven zonder God.

Durf ik voor Gods aangezicht te zijn wie ik ten diepste ben? En zo opnieuw beginnen met mijn leven?

En dan is daar Jona zelf. Hij wordt geroepen door God om een duif te zijn, een goede boodschapper voor de mensen. In alle eeuwen zendt God zijn boodschappers om de mensheid de goede weg te wijzen. Om ons te leren dat we goed op de schepping moeten passen.

Maar Jona is ook maar een mens. Jona is van godswege een duif, maar hij wil dat eigenlijk niet zijn. In Jona overheerst ook dat ik-gevoel, dat God niet wil dienen. En daarom slaat hij op de vlucht.

Als God je roept dan gebeurt er heel wat. Dan sta je naakt en weerloos voor je Schepper en dan moet je jezelf onder ogen durven komen.

En dat vindt Jona verschrikkelijk moeilijk. Hij durft niet te zijn wie hij ten diepste is. Hij is geen duif, maar een vluchtende bange vogel. En ik proef in deze Jona ook iets van een minderwaardigheidsgevoel, zo van: Ik ben het helemaal niet waard, om een bode van God te zijn.

De grote vis zal Jona verzwelgen. Niet als een ondergang, niet als een dramatisch slotakkoord, maar als een ervaring van totale hulpeloosheid en afhankelijkheid. En straks zal de vis Jona uitwerpen en beleeft Jona een soort wedergeboorte, een nieuwe kans, een nieuw begin, om te zijn wie hij werkelijk is. Zelfs de bangerik Jona is in Gods ogen geschikt om in de wijngaard te werken. God zet de zwakheid van Jona om in kracht.

De diepste boodschap van het Jonaverhaal is volgens mij dit: God blijft onophoudelijk zoeken naar het goede in de mens. En daartoe wil Hij ons gebruiken als instrumenten.

Ook in het nieuwe jaar geeft God ons de kans, iedere dag, om te zijn wie je bent, en zo je steentje bij te dragen aan het koninkrijk.

Op deze eerste zondag van het jaar 2009 stel ik de vraag: Durf je opnieuw geboren te worden, durf je je roeping te volgen?

Durf je mens te zijn voor Gods aangezicht?

En durven wij ook in het nieuwe jaar vast te houden aan de kracht van ons geloof?

Ik hoop het van harte.

Want ik de kracht van het geloof kunnen we uitstijgen boven onze gevoelens van minderwaardigheid en zinloosheid.

Er zijn twee thema's in het Jonaverhaal die ik onder de aandacht wil brengen, en die ons kunnen helpen op onze geloofsweg. In de eerste plaats kunnen we veel leren van de wijze waarop Jona denkt over God. Want Jona heeft eigenlijk

een verwrongen godsbeeld. Jona denkt dat God een grote vijand van de mens is, een boeman, die willekeurig toeslaat als hij dat wenst en die de bewoners van Ninevé wel eens mores zal leren. Jona zag de goede bedoelingen van God niet meer.

Wij kunnen hiervan leren dat wij Gods liefde niet uit het oog moeten verliezen. Gods liefde die zichtbaar is geworden in het kerstkindje, die liefde is de warme kern van ons christelijk geloof. Jona leert ons, dat wij God iedere dag mogen begroeten als een bewogen en liefdevolle God.

Het tweede thema uit dit Jonaverhaal dat ons kan helpen op onze geloofsweg, dat is het drie-dagen thema.

Het is goed te weten dat het verhaal van de mens die opgeslokt wordt door een grote vis en meerdere oude culturen voorkomt.

Maar typerend voor het joodse Jonaverhaal is, dat Jona drie dagen en nachten in de vis blijft. De derde dag is de beslissende dag. Op de derde dag werd Jona herboren. Op de derde dag werd Jozef bevrijdt door zijn broers. Op de derde dag hoort David van de dood van zijn geliefde Jonathan. Op de derde dag wordt de scheiding tussen Israël en Juda voltrokken. Op de derde dag geneest Hizkia van een ernstige ziekte. Op de derde dag is Jezus verrezen uit de dood.

De derde dag is de beslissende dag, waarop Gods bedoelingen helder worden.

Durven wij te geloven in die God van de derde dag? Die God die zo bewogen is met de wereld dat hij in ons midden wil zijn? Als we in Hem geloven dan kun je ook in je persoonlijk leven de goede afslag nemen. Dan kun je die mens worden, zoals God je ten diepste heeft gemaakt. Dan slaan wij niet meer op de vlucht voor de uitdagingen van het leven, maar dan wagen we het erop met Gods hulp.

Dan vluchten we niet naar het westen, zoals Jona, maar dan richten wij onze blik op het oosten, want daar daagt het licht van God.

Tenslotte nog dit: Het Jonaverhaal is vooral ook een verhaal over vergeving. Een nieuw begin maken betekent dat je het oude achter je mag laten, en op die weg is er ook vergeving voor datgene wat mislukte, vergeving voor wat je in de grote stad in je leven hebt gedaan.

Moge die God van liefde en vergeving ons blijven helpen op onze levensweg, ons de weg wijzen en kracht geven.

In Gods naam wens ik u: Veel heil en zegen!

AMEN